

· РЕТРОДЕТЕКТИВ ·

АНДРІЙ КУРКОВ

ЛАЗНЕВА СПРАВА

РОМАН



Харків
«ФОЛІО»
2025

●

РОЗДІЛ 1

●

Через безсоння Самсон покинув спальню в розпал ночі. Вийшов тихенько, навшпиньки, щоб не турбувати сон Надії. Спочатку до вітальні. Звідти на кухню. У темряві зачепив рукою холодну мідь мірного відра, принесеного лікарем Ватрухіним, і відразу засунув руку в його вузьку горловину, вивудив звідти останнє мочене яблуко. Голосно хруснуло воно на зубах, яблучна кислота освіжила язик і губи.

За єдиним вікном кухні спало в густій, непроникній темряві втомлене від потрясінь місто. Вуличні ліхтарі не світилися. У вікнах будинків навпроти — жодного вогника-світлячка! А тому ані цих вікон, ані будинків не видно. Усе ніби густою китайською тушшю замазано. І від того навіть під ногами не твердь підлоги відчувається, а щось хитке, готове ось-ось

розгорнутись і поглинути його, Самсона. Його навіть ніби хитнуло — чи то від самої цієї думки, чи то від непогамованої сном утоми. Рука потяглася навпомацки до шпінгалета. В обличчя війнув вогкуватий, прохолодний вітерець.

Самсон визирнув за вікно. Невидимість міста змусила його приховати дихання та вслухатися.

Місто мовчало й не бажало навіть найтихішими звуками доводити свою присутність. А коли Самсон іще більше напружив слух, то вловив лише биття власного серця, прискорене та поспішне. І ще якийсь шерех, ніби дряпання по дереву. Він навіть озирнувся на кухонний стіл, думаючи, що по ньому щойно миша пробігла.

Але на кухні, як і раніше, панувала тиша. І тоді Самсон зрозумів, що миша пробігла по іншому столу. По столу його покійного батька, вилученому в березні червоноармійцями згідно з декретом про меблеву повинність і перенесеним до Либідського відділка робітничо-селянської міліції, через що, пішовши за батьковим столом, сподіваючись випросити його назад, дивним чином і сам Самсон там «осів» та зробився «робітничо-селянським» міліціонером-слідчим, хоча ні селян, ні робітників у роду в нього не було.

Згадалася нинішня нічна розмова двох чекістів, підслухана його відтятим вухом, яке лежить у лівій верхній шухляді столу в бляшанці з-під монпансьє. Може, саме ця коротка розмова і стала причиною безсоння? Що вони шукають у його кабінеті? У його

столі? Чому такі впевнені в його кровожерливості? Чому вважають, що він може застрелити людину, виколупати з її не охололого тіла кулі та ще й відрізати собі на згадку вухо вбитого? Це ж якась дикість! Але вони, схоже, відчують від висловлених на його адресу припущень чисте захоплення і навіть — ніби заздрість, змішану зі страхом!

Звісно, їх вводить в оману нев'януче вухо! Але воно й самого Самсона дивує! Вражає не тільки здатністю доносити в його внутрішній слуховий світ шуми та розмови, що звучать далеко від самого Самсона, але й цим неначе божественним даром нев'янення, що вражає уяву та думки! Як може вухо, відтате козакою шаблею в березні, зберігати свій живий, теплий і трепетний вигляд наприкінці квітня?! Може, це справді диво Боже? Може, так захищає Господь чисті душі від козаків-погромників і червоноармійців-грабіжників? Чи цей самий час зупинився і скасував свої ж закони в'янення та старіння через загальну дикість останніх років? Адже справді, уже ніхто не може доживати свого віку в спокійній і ситій старості й тихо вмирати в сімейному колі. Смерть тепер не в руках Божих, а в руках антихристів. Саме ці слова вдова двірника раз у раз повторює, коли незадоволена. Або ні, інакше вона бурмоче! «Влада в руках антихриста!» — ось що вона каже! Та й самих цих «антихристів» така сама смерть чекає, безглузда, випадкова, сліпа. А іноді ще гірша — незрозуміла, яка не залишає за собою тіл.

І думки Самсона перескочили на зниклих у Галицьких лазнях червоноармійців. На тих, що були зібрані, одягнені та озброєні, щоб сіяти смерть класовим ворогам, але самі якимось незрозумілим чином зникли, випарувалися, залишивши гвинтівки в казармі, а чоботи та гімнастерки зі штаньми в лазневому гардеробі. Ні, називати їх антихристами тепер здалося Самсонові недоречним. Це вдова двірника може будь-кого і як завгодно називати, а йому, Самсону, за посадою такого не належиться. У нього у справі ці двадцять вісім зниклих тіл вважаються жертвами. І змінитись їхній статус може лише в одному випадку — якщо їх виявлять живими.

Прохолодна нічна вогкість заповонила кухню та змусила Самсона зачинити вікно. Кухонні запахи наважились, ожили й повернулися в повітря, знову замкнене зсередини приміщення. Найсильнішим із них виявився запах від бумазейного мішка з в'яленими свинячими вухами, подарованого Самсону вдячним за визволення з ЧК китайським товаришем Лі Юнем.

«Може, половину вдові двірника віддати?» — подумав він, зачиняючи тихенько за собою двері, щоб запах в'ялених вух не просочився до вітальні.

Перш ніж увійти до спальні, Самсон на хвилинку завмер. У цю мить із кабінету батька разове хропіння лікаря Ватрухіна почулось. А за спиною ніби мостина рипнула. І знову запанувала у квартирі тиша.

Лікар, незважаючи на те, що Самсон поступився йому своєю спальнею, час від часу з простирадлом,

ковдрою та подушкою переходив посеред ночі до батькового кабінету і влаштовувався там на кушетці, яка не могла зрівнятися у зручності з ліжком Самсона. Робив він це вочевидь через неспокійність сну і через нервові бажання сховатися в дрібнішому приміщенні. Начебто страх виявитися мобілізованим до Москви, через який він тепер і жив не вдома, а в Самсона та Надії, продовжував його переслідувати і не давав йому спокою.

За всієї добродушної нав'язливості й показового прагнення мати вигляд ледве не рідні, лікар залишався в їхньому домі для Самсона людиною трохи зайвою, сторонньою. Хоча водночас його присутність заспокоювала Самсона вечорами, коли він не міг раніше прийти додому і приєднатися до Надії, що повернулася зі служби.

До світанку під теплим, шовковим боком Надії вдалося Самсону трохи подрімати. Але ближче до світанку пробралися вже й у його сон червоноармійці, що зникли безвісти в лазні. Через що очі Самсона самі запитально розплющились, а за очима слідом і все тіло стрепенулось і зажадало осмислених рухів.

Через пів години під його ногами заскрипіли дерев'яні сходи Либідського відділка.

Провідавши свій стіл і переконавшись, що бляшанка з-під монпансьє після нічного візиту чекістів нікуди з шухляди не зникла, Самсон знову вийшов у коридор.

На дерев'яній підлозі комори височіла гора пухких джутових мішків. Із їхніх горловин, перетягнутих мотузкою, звисали дерев'яні дощечки завбільшки з дитячу долоню, на кожній виведено фіолетовий номер. Василь із кислою міною на обличчі сидів над розгорнутим зошитом обліку речових доказів.

Скрипнули двері, змусивши його озирнутися.

— Доброго ранку, — Самсон кивнув господареві комори і теж дивився на мішки. — Це ж їхні речі? — запитав.

— Еге ж, — Василь кивнув. — Тільки мені їх тут пхати нікуди!

— Я їх заберу, — спокійно мовив Самсон. — Мені б іще двадцять вісім манекенів...

— Чого? — здивувався Василь. — Та де ж я тобі їх візьму? — він відчайдушно похитав головою. — У кравців знову експропріацію влаштовувати?

Самсон зненацька пожвавішав.

— Можна не двадцять вісім! — махнув він рукою. — Двадцять сім вистачить! У мене один уже є, від костюма Якобсона залишився!

Раптова радість Самсона Василю не передалася. Той тільки вчергове невдоволено хитнув головою, а потім уп'явся в глибини своєї переповненої різним мотлохом комори.

Самсон теж спрямував погляд углиб цього екліктичного зібрання речей і предметів. Портфелі, чоботи, дерев'яна олійниця, картонні коробки. В очах зарябіло.

— А що як без манекенів? — у голос запитав Василь і поглянув на джутові мішки. З виразу його обличчя Самсон помітив, що той думками підібрався до розв'язання проблеми. — А що як до стінки прибити двадцять вісім гачків одягу, як у лазні? Тоді й вийде весь одяг у ряд, чоботи під гімнастерками. Штани в чоботи заправити по саму мошну. Щоб не випали. Низики та онучі теж у чоботи, тільки в п'яти! Щоб не переплутати, можна ще мотузку через холошу та через рукав пропустити! Мотузок у нас тут багато!

— Так це гардероб якийсь вийде, а не особисті речі безслідно зниклих! — схвильовано видихнув Самсон. — А от якби манекени вдягнути у форму, тоді стало б зрозуміліше! Тоді з ними ніби й розмовляти можна!

Василь ледве помітно скривив тонкі губи і глянув у вічі Самсонові з підозрою.

— Це ж скільки спирту треба, щоб із манекеном забалакати? Щоб йому, так би мовити, потиснути руку! — вичавив він із себе скептично, намагаючись, однак, не звучати образливо. — А поставити в кабінеті стільки манекенів, тоді треба й столи геть виносити!

Самсон невпевнено знизав плечима.

— Так, це багато, — неохоче погодився він із Василем. — Але ж у них, у кожного, по кишнях листи, перепустки, фотокартки дружин... Вони ж звичайні люди. І з усього цього вмісту кишень із кожним із них

ЗМІСТ

Розділ 1	5
Розділ 2	15
Розділ 3	24
Розділ 4	33
Розділ 5	42
Розділ 6	52
Розділ 7	58
Розділ 8	66
Розділ 9	72
Розділ 10	83
Розділ 11	93
Розділ 12	101
Розділ 13	112
Розділ 14	122
Розділ 15	130
Розділ 16	139
Розділ 17	150
Розділ 18	163
Розділ 19	172

Розділ 20	181
Розділ 21	197
Розділ 22	208
Розділ 23	220
Розділ 24	232
Розділ 25	241
Розділ 26	256
Розділ 27	270
Розділ 28	281
Розділ 29	305
Розділ 30	315
Розділ 31	328
Розділ 32	337
Розділ 33	344
Розділ 34	350
Розділ 35	357
Розділ 36	365
Розділ 37	371
Розділ 38	383
Розділ 39	393
Розділ 40	398
Розділ 41	408
Розділ 42	415
Розділ 43	423
Розділ 44	429
Епілог	442